

Smotra Dalmatinska

La Rassegna Dalmata

DODATAK
Objavitelju Dalmatinskomu

SUPPLEMENTO
all'Avvisatore Dalmato

Ojena je na godinu Objavitelju Dalmatinskomu i Smotri Dalmatinskoj za Zadar kr. 6; za Austro-Ugarsku kr. 8; samom Objavitelju Dalmatinskomu za Zadar kr. 3; za Austro-Ugarsku kr. 5; samoj Smotri Dalmatinskoj za Zadar kr. 3; za Austro-Ugarsku kr. 5. Na polugodište i na tri mjeseca plaća se surazmjerno. Pojedini brojevi Objavitelja Dalmatinskoga stoje 6 para, a pojedini brojevi Smotre Dalmatinske isto 6 para. Zastareni brojevi para 30.
Pitanja za predbrojbu uz koja nema dotičnih svota, ne će se ni u kakav obzir uzeti; pitanja za uvrstbe, uz koja nema priligne preplate, biti će porra-ena - Preplate se šalju poštom napunjenima. - Rakodisi se ne vraćaju - Neplaćena se pisma ne primaju.
Pisma i novce treba šaliti „Uredu Dalmatinskog Objavitelja u Zadar“
Za uvrstbu Oglasa u zadnju stranu valja se obratiti Tiskarni

Prezzo di associazione per un anno: Per l'Avvisatore Dalmato e la Rassegna Dalmata per Zara cor. 6; per la Monarchia A-U. cor. 8; per l'Avvisatore Dalmato soltanto, per Zara cor. 3; per la Monarchia A-U. cor. 5; per la Rassegna Dalmata soltanto, per Zara cor. 3; per la Monarchia A-U. cor. 5. Semestre e trimestre in proporzione. Un singolo numero dell'Avvisatore e Dalmato costa cent. 6; un singolo numero della Rassegna Dalmata cent. 6. Numeri arretrati cent. 20.
Domande di abbonamento senza il relativo importo non vengono prese in considerazione; domande per inserzioni non accompagnate da un'anticipazione corrispondente vengono respinte. - Abbonamenti ed anticipazioni si spediscono mediante assegno postale. - Manoscritti non si restituiscono. - Lettere non adunate si respingono.
Corrispondenze e denari sono da indirizzarsi all'Ufficio dell'Avvisatore Dalmato in Zara.
Per l'inserzione degli Avvisi nell'ultima pagina rivolgersi alla Tipografia

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

SI PUBBLICA AL MERCOLEDÌ ED AL SABATO

R A T.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Izvjestaji austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 17. Službeno se javlja:
17. jula 1915.

Izmeguju Visle i Buga zametnuše se opsežniji bojevi, koji se razvijaju sasna povoljno za saveznike. Čete austrijsko-ugarskog zbora, koje se u najtežnjoj svezi bore s njemačkim četama, zauzeše glavnu poziciju neprijatelja i prodriješe u nju. U kraju jugozapadno Krasnostawa probiše njemačke čete neprijateljske linije. Na gornjoj Bistricy i sjeverno Krasnika zauzeše naše čete prednje neprijateljske pozicije. I zapadno Visle opet je počela uspješna ofenziva. U istočnoj se Galiciji položaj nije promijenio.

Talijansko bojište.

U noći 16 jula odbismo opet više nasrtaja Talijana na visoravan Doberdoba. Topnička borba traje uz cijelu frontu.

BEČ, 18. Službeno se javlja:

18. jula 1915.

Bitka izmeguju Visle i Buga u punom je tijeku. Rusi se vanredno žilavo opiru; u više mjesta borbene fronte došlo je do boja hladnim oružjem a onda su tek Rusi ostavili svoja mjesta. Na Bugu i kraj Sokala naše su čete potjerale neprijatelja iz cijelog niza mjesta, koja je on uporno branio. Grad Krasnostaw i visovi sjeverno Zolkiewke zauzeše njemačke čete. I na zapadnoj obali Visle napadaju saveznici. Sjeveroistočno Sienna probita je ruska fronta. Pod ovim pritiskom neprijatelj se povlači izmeguju Visle i željezničke pruge Kielce-Radom. U istočnoj Galiciji položaj se nije promijenio.

Talijansko bojište.

Na cijeloj fronti traje topovska paljba. Odbito je više manjih navala na Col di Lana. Neprijatelj je pretrpio teških gubitaka.

Jedna naša podmornica jutros je, južno Dubrovnik, torpedovala i potopila talijansku krstaricu „Giuseppe Garibaldi“. Brod je kroz 15 časaka potonuo.

BEČ, 19. Službeno se javlja:

19. jula 1915.

Jučer se je nastavila ofenziva saveznika u Poljskoj i Volinjskoj. Zapadno Visle bije se boj na Ižanki. Sjevero-zapadno Lize osvojiše austro-ugarske čete neke neprijateljske pozicije. Na visovima zapadno Krasnostawa uznapredovaše njemačke čete pobjedonosno, uz teške borbe. Izmeguju Skierbieszowa i Grabowica prokriše sebi austro-ugarske pukovnije, priključujući se na njemačke čete, poslije krvave borbe put preko Wolice u neprijateljske pozicije na visovima. Našim hrabrim četama pade 3000 neprijatelja u ruke. Poslije bojeva, u kojima se je mijenjala ratna sreća, učvrsti se sjeverno i jugo-istočno Sokala sjeverno-moravsko, šlesko i zapadno-galičko domobranstvo na istočnoj obali Buga. Naše čete, kojima je zapovijedao general konjanika Kirchbach zarobiše tu 12 časnika i 1700 vojnika, te oteše 5 mitraljeza.

Uspjehi, koje su izvojevali saveznici dne 18 o. mj. na cijeloj fronti, uzdrmaše otpornu snagu neprijatelja. Premda je on zadnjih dana dovukao sva pojačanja, do kojih je mogao doći, ipak se nije mogao održati. U noći od 18 na 19 o. mj. počeo na cijeloj fronti opći uzmak neprijatelja, koji je bojište prepustio pobjedonosnim saveznicima.

U istočnoj je Galiciji položaj ostao nepromijenjen. Samo niže Zaleszczyki odabrao je protivnik našu dnjestarsku frontu, da na nju ponovno i žestoko navalni. Rusi su se primicali u 7 do 8 redova. Prvi, kao da nije imao oružja, diže ruke kao da će se tobože predati. Neprijateljski se je napadaj sorio uz teške gubitke u našoj vatri. Naravna stvar, da će tako biti i unaprijed, te da ćemo pucati na neprijatelja, i ako se pričinja da nije noražan.

Talijansko bojište.

Odbiti su pojedini neprijateljski nasrtaji na mostobran kod Gorice. I na srednjoj Soči, u kraju oko Krna i na koruskoj granici razvio je neprijatelj živu djelatnost topova, koja je mjestimice do u noć potrajala. U tirolskom pograničnom kraju odbit je napad više bataljuna na naše pozicije na visinama Eisenreich, Pfannspitze i sjevero-istočno sedla Kreuzberg. U kraju Schludbacha povukoše se neki naši slabi odjeli iz svojih naprijed pomaknutih pozicija. U južnom Tirolu traje topovskoi boj. Osobito pohvalu zaslužuju hrabre posade naših pograničnih utvrda, koje u ovim borišnim junački odolijevaju neprijateljskoj vatri.

Južno-istočno bojište.

Jučer u jutro došlo je pod Cavtat i Gruž 8 talijanskih krstarica i 12 torpiljarka, te sasuze vatru na željezničku stanicu u Gružu, neka mjestija i na visine oko Cavtata. Opalile su 1000 metaka. Oštećeno je lako samo nekoliko privatnih zgrada. Nije bilo ljudskih žrtava; nije bilo ni ranjenih. Kada je u 5 sah, i 45 časa torpedovana krstarica „Giuseppe Garibaldi“, o čemu je već prije javljeno, neprijateljsko se je brodovlje brzo povuklo iz naših voda.

Zamjenik poglavice generalnog štaba v. Höfer podmaršal.

Izvjestaji njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN, 17. Wolff Bureau javlja:
Veliki glavni stan, 17. jula.
Zapadno bojište.

Na mnogim mjestima fronte traje megjusobna paljba topništva i bacanje laguma.

Istočno bojište.

Ofenziva, koja je započela pred malo dana, imala je velikih uspjeha. Vojska generala infanterije Belowa, koja je dne 14 jula prešla Windau kod Kerschanya i sjeverno toga mjesta, napreduje i dalje pobjedonosno. Zarobila je 11 oficira i 2450 ljudi, a otele 3 topa i 5 mitraljeza. Vojska je generala topništva Gallwiza napala jake ruske pozicije u kraju južno i jugoistočno Mlawe. Sjajnim juršem probi i zauze ona 3 ruske linije, koje su jedna za drugom bile, sjeveroistočno i sjeverozapadno Przasnysza, te do prije do Dzielina i Lippe. Rusi, koji su u svojim pozicijama bili uzdržani pritiskom s dviju strana, moradoše 14 jula uzmaknuti iz Przasnysza u obrambenu liniju Ciechanow-Krasnosielc, koju su dijelom već prije bili pripremili. Ali već 15 jula uzeše njemačke čete na jurši i ovu poziciju, probivši je južno Zielone u 7 km. širine, te prinudiše neprijatelja da se povuče. Te je njemačke čete podupirao general topništva Scholz sa svojim četama, koje od Kolna progone neprijatelja. Od jučer Rusi uzmiču na cijeloj fronti izmeguju Pisse i Visle prema Narawu. Tih se je dana zarobilo 88 časnika i 20.000 vojnika, a otele 13 topova, 48 mitraljeza i 7 sprava za bacanje mina.

Jugo-istočno bojište.

Poslije nego su zadnjih dana čete saveznika zauzele ruske prednje pozicije na Bugu i izmeguju Buga i Visle, razviše se jučer na cijeloj ovoj fronti, veći bojevi. Južno zapadno Krasnostawa probiše njemačke čete neprijateljske linije. Dosada je zarobljeno 28 ruskih oficira i 6380 momaka, a otele 9 mitraljeza. I zapadno gornje Visle nastavlja se ofenziva.

BERLIN, 18. Wolff Bureau javlja:
Veliki glavni stan, 18. jula.
Zapadno bojište.

Linije, koje smo zauzeli u Argonnama, popravismo omanjim uspjesima. U Lotaringiji odbiše naše čete napad neprijatelja kod Embermenila (istočno Lunevillea) i u kraju Ban de Sapt.

Istočno bojište.

Dijelovi vojske generala Belowa poraziše ruska pojačanja koja su na brzu rtku dovedena, kod Altausa, otevi 3620 zarobljenika, 6 topova i 3 mitraljeze. Sada gone neprijatelja prema istoku. Istočno Kurschanya uzete su na jurši napredne neprijateljske pozicije. Izmeguju Pillice i Visle povlače se Rusi i dalje, a njima su za petama čete generala Scholtza i Gallwiza. Gdje god je neprijatelj kušao da se u pripravljenim pozicijama odupre, bio je potučen. Tako je naša pričuva s domobranstvom generala Scholtza na jurši otela mjesta Poremby, Wyk, Ploszdsyca. Pukovnije vojske generala Gallwiza probiše dobro učvršćene položaje Moldzianowo-Karniewo. Sve više raste broj zarobljenika. Otele su još dalje 4 topa. I sjeverno Pillice do Visle počeli su se Rusi povlačiti.

Jugo-istočno bojište.

Ofenziva generala Woyscha imala je uspjeha. Prije podne dne 17 jula svladaše naše čete, usprkos žestoke paljbe neprijatelja, na uskom mjestu zapreke od bodljikave žice, koje su bile pred neprijateljskim glavnim pozicijama, učvršćenim svim mogućim sredstvima, prodriješe kroz otvor i uzeše na jurši neprijateljske jarke, u dužini od 2000 metara. Kroz dan probijalo se je i dalje, a u večer bijaše potučen neprijateljski moskovski grenadirski zbor. Potučeni se je neprijatelj počeo povlačiti iza odsjeka Ižanke (južno Zwolena). Zarobljeno je 2000 ljudi i 5 mitraljeza. Izmeguju gornje Visle i Buga borbe traje. Pod vodstvom Mackensena zbačeni su Rusi s višova izmeguju Pilaszkowice i Krasnostawa. Oba su mjesta uzeta na jurši. Zarobljeno je više hiljada neprijatelja.

BERLIN, 19. Wolff Bureau javlja:

Veliki glavni stan, 19. jula.

Zapadno bojište.

Odbijen je Francuski napad na Souchez. Naša je vatra zapriječila pokuse neprijatelja, da navalni na jug Soucheza. U Argonnama bilo je manjih, neznatnih napada neprijatelja. Na uzvisinama Maase bori se dalje s promjenljivom srećom. Naše čete izgubiše male mjesne prednosti, stečene 17. jula, ali zarobiše 3 časnika i 310 vojnika.

Istočno bojište.

Njemačke čete zauzeše Tuckum i Schiuxt. I Windau je zauzet. Goneći neprijatelja, koji je poražen kod Altausa, dopriješmo do kraja oko Hofzumberge i sjeverno otale. Zapadno Mittave drži neprijatelj pozicije, koje je otprije pripravio. Na istok Popeljanyja i Kerschanya traju borbe dalje. Izmeguju Pissa i Schkwa isprazniše Rusi svoje pozicije, koje smo na više mjesta probili bili, te se povukoše prema Narawu. Vojska generala Gallwiza prodire dalje, te stoji na narawskoj liniji. Južno Ostrolenke i Nowogeorgijewska, gdje se Rusi nijesu mogli zakloniti u utvrdama i mostovnim obranama, već su uzmakli preko Narawa.

Broj je zarobljenika narastao na 101 časnika i 28.760 vojnika. I u Poljskoj izmeguju Visle i Pillice povlače se Rusi dalje prema istoku.

Južno bojište.

Neprijatelj, koji je 17 jula sjeveroistočno Sienna poražen, nastoji da zaustavi progiranje u pripravljenim pozicijama iza odsjeka Ižanke. Prednje neprijateljske pozicije kod Ciepielova već je na jurši otelo hrabro naše šlesko domobranstvo. Noću prodriješmo dalje do u glavnu neprijateljsku poziciju. Isto je tako uzdržana neprijateljska pozicija kod Kasanowa i Baranowa, a odluka ima brzo da pane. Izmeguju gornje Visle i Buga trajaše borba saveznih četa neoslabljenom žestinom kroz cio dan. Na mjestu, gdje kod Pilaszkowice i Krasnostawa probismo frontu, naprezahu se Rusi očajno da otklone poraz; bacišu u boj jednu čilu gardsku diviziju, koju ipak naše čete potukoše. Dalje istočno do kraja oko Grabowicza iznuđiše austrougarske i njemačke čete priljelaz preko Wolice.

Kod Sokala i na sjever otale prodriješe austrijsko-ugarske čete preko Buga. Pod pritiskom ovoga uspjeha neprijatelj se je noću povukao na cijeloj fronti izmeguju Visle i Buga. Jedino se još kuša opirati na mjestu, gdje probismo frontu kod Krasnostawa. Rusi pretrpiše teške gubitke. Samo njemačke čete i zbor podmaršala Arza zarobiše od 16 do 18 jula 16.250 neprijatelja i oteše 23 mitraljeze. Kako se vidi iz pismenih zapovijedi, koje su nagjene, neprijateljsko je vojno vodstvo bilo odlučilo da, bez obzira na gubitke, brani pozicije, koje smo osvojili.

Vrhovna uprava vojske.

Nova „Crvena knjiga“ o Italiji

Kako je već javljeno, izdalo je c. i. kr. Ministarstvo izvanjskih posala „Diplomatske spise o odnosima Austro-ugarske naprama Italiji“ od 20 juna 1914 do 23 maja 1915. „Crvena knjiga“ obuhvata 210 stranica, pa je valjda najopsežnija zbirka spisa, koja se je dosad objavljivala.

Iz ovog bogatog materijala donosimo evo najvažnije dijelove i pripominjemo tim povodom, da su u „Crvenoj knjizi“ ponovno sadržani već javljeni ogromni zahtjevi Italije, koncesije monarhije, otkaz trojnosačevnog ugovora, otkloniva izjava Austro-Ugarske i talijanski navještaj rata. Prvo mjesto zapremaju meguju spisima ove brzojavke:

Cesar i Kralj Franjo Josip Kralju Italije.

„Beč, 1. augusta 1914.
Rusija, koja sebi svojata pravo, da se uplete u naš konflikt sa Srbijom, mobilizovala je svoju vojsku i svoje brodovlje, te ugrožava mir Evrope.“

Odlučio sam, u sporazumu s Njemačkom, da branim prava trojnoga saveza, pa sam odredio mobilizaciju sveukupnih Mojih obranbenih sila na kopnu i na moru. Zahvaljujemno trideset godina mira i boljka ugovoru, koji nas ujedinjuje, pa sa zadovoljstvom ustanovljujem, da naše vlade suglasno tumače ovaj ugovor.

Sretan sam, što u ovom svečanom trenutku mogu računati na pomoć svojih saveznika i njihovih jakih četa, te gojim najtoplije želje za uspjeh našeg oružja i za slavu i budućnost naših zemalja.“

Nato je, kako je u svoje vrijeme već javljeno, dne 2 augusta odvratio kralj Italije ovako:
„Primio sam brzojavku Vašeg Veličanstva. Nije mi potrebno, da ponovo uvjeravam Vaše Veličanstvo, da će Italija, koja je sve učinila, što može, kako bi se obezbijedilo očuvanje mira, pa doprinosi tomu, da se što skorije opet uspostavi mir, očuvati srdačno prijateljsko držanje naprama svojim saveznicima, u skladu s ugovorom trojnog saveza i svojim iskrenim osjećajima i velikim interesima, koje mora štitiiti.“

Uoči svjetskog rata.

Zbirka diplomatskih spisa počinje ovom brzojavkom koju je grof Berchtold dne 20 juna 1914 poslao austro-ugarskomu poklisaru u Rimu pl. Mérey-u:

Molim Vašu Preuzvišenost, da kod svojeg sutrašnjeg sastanka s markizom di San Giulianom po prilici zapodjenete ovaj razgovor:

Dosad Vaša Preuzvišenost nije primila nikakove tačne informacije o zaključku istrage u Sarajevu i o našim koracima, koje namjeravamo preduzeti u Beogradu, ali ja sam Vas obavijestio, da će nas već dosadašnji materijal kao i srpske spletke, što već više godina traju, prisiliti, da oštro istupimo u Beogradu. Vaša je Preuzvišenost ovlaštena, da to samo saopći markizu di San Giulianu, te pripomene, da kod svojih koraka u Beogradu smatramo posve mogućim mirno rješenje. Uvjereni smo, da kod uređenja našeg odnosa prema Srbiji možemo računati na savezničku vjernost i lojalno držanje Italije. Ispravno prosudjujući međunarodni položaj, često je izjavio markiz di San Giuliano Vašoj Preuzvišenosti kao i meni u Opatiji, da je Italiji potrebna jaka Austrija-Ugarska. Uregjenje našeg tako nesređenog položaja naprama Srbiji prijeka je nužda, da se očuva sadašnji položaj monarhije i otporna snaga trojnog saveza, jer se na njegovoj jakosti osniva mir i

ravnoteža Evrope. U sadašnjem je trenutku takogjer u interesu Italije, da ona prione uz nas. Stoga bi bilo takogjer vrlo važno, da se ministar na vrijeme poskrbi kako bi se talijansko javno mnijenje inspiriralo u savezničko-prijateljskom duhu, pa se dolično izjavi, čim budemo preduzeli svoj korak u Beogradu.

Tijekom rasprave, koja će se eventualno povesti o tome, mogla bi Vaša Preuzvišenost, zasad bez naloga, izraziti svoje opravdano uvjerenje, da bečki kabinet ne pomišlja na osvajački rat ni na prisajedinjenje srpskih krajeva dapače ni onda, ako se spor ne bi mogao riješiti mirnim putem. Kod ove prilike može Vaša Preuzvišenost kategorički opovrći takogjer tendencioznu izmišljotinu „Temps“-a, kao da mi namjeravamo navaliti na Lovćen. Bili bismo vrlo obvezani talijanskoj vladi, kad bi upotrebila svoj uticaj na Cetinju, da bi Crna Gora ostala posve mirna za naše konverzacije s Beogradom, tim više, jer se držanje Crne Gore bitno razlikuje od držanja Srbije, koja je uostalom i sama stekla bolna iskustva s bombama, koje je izvozila Srbija.

U smislu ovih izvoda izjavio sam se takogjer naprama talijanskom poklisaru.“

Gospodin Mérey odgovara na 21 juna grofu Berchtoldu:

„U skladu s brzojavkom Vaše Preuzvišenosti od 20 juna danas poslije podne sam se razgovarao s markizom di San Giulianom.“

Ministar je očito bio vrlo iznenađen našom skorajšnjom akcijom u Beogradu. Na dugo je i široko razlagao, da ne bismo mogli poniženjem i silom, već samo susretljivošću poraditi oko riješenja spora sa Srbijom. Za narodno mješovite države poput monarhije to je jedina politika, pa nam je to uspješno kod Nijemaca i Poljaka. Ja sam izjavio, da je ovo shvaćanje teoretsko i uz to krivo. Posjetio sam na sve, što smo počevši od berlinskog ugovora učinili za Srbiju, na našu susretljivost za balkanskog rata i na sve žešću svesrpsku ofenzivu.

Italija, nastavio je marchese di San Giuliano, želi jaku Austriju-Ugarsku, ali kako je danas, bez teritorijalnog povećanja. Moje izvode, da ne želimo anektirati nikakvu teritoriju, slušao je ministar sa zadovoljstvom, a izjavu glede Lovćena s loše prikrivenim uhitom.

Nadalje je izjavio ministar, da je njegova čvrsta namjera, da nas podupire, bude li naš zahtjev naprama Srbije takov, da se njegovo ostvaranje prikazuje legitimnim; inače bi imao protiv sebe raspolaganje sve svoje zemlje, koja je liberalna, pa se uvijek sjeća svog revolucionarnog porijekla, te goji simpatije za iredentističke manifestacije, gdje god one dođe do izražaja. Naglasio je, da bi se olakšalo njegovo držanje, kad bi se naš korak u Beogradu — ako ne sasvim, a ono bar pretežno — oslanjao na katastrofu u Sarajevu, a manje na druge agitacije.

Pobijao sam sve ove ograde. Glede štampe obećao je ministar, kraj spomenute rezerve, svoj uticaj, ali je pripomenuo, da će tako poraditi tek onda, kad mu budemo saopćili sadržaj naše demarše u Beogradu.

Obećao je, da će još danas u željenom smislu odaslati instrukcije u Crnu Goru. I u Beogradu već je svjetovao susretljivost.

Napokon je primijetio ministar, da se njegovo povjerenje u našu umjerenost osniva nadasve na mudrosti našeg vladara, a ja sam mu to odobrio, dodajući da se uistinu može već tjem umiriti, da će naši koraci u Beogradu, bio kakav mu drago njihov sadržaj, biti brižno razmišljeni.

Sav je razgovor u meni ostavio dojam mnogih prijaznih fraza. Imao sam utisak, da ministar očevidno zasad ne misli na rat, već da će Srbija postupati, pri čem jamačno računa na intenzivan diplomatski uticaj vlasti u Beču i Beogradu.“

Drugod dana brzojavio je grof Berchtold gospodinu Mérey-u:

„Molim Vašu Preuzvišenost, izvolite strogo povjerljivo saopćiti markizu di San Giulianu, da je naš korak u Beogradu odregjen za četvrtak, dne 23 jula poslije podne. O sadržaju note, koju će barun Giesl uručiti srpskoj vladi, izvolite pripomenuti, da ona sadržava niz zahtjeva, kojima je svrha, da se obuzda pokret, što ugrožava naše krajeve; zahtjeva, koje moramo stati na osnovi dojakosnijih uspjeha sarajevske istrage i u uvjerenju, da moramo učiniti kraj bunjenju naših južnih pograničnih krajeva, koje se već više godina sustavno raspruje. Dali smo srpskoj vladi rok od 48 sati za prihvatanje naših zahtjeva, jer se ne možemo izvrći običajnom srpskom zavlačenju. Signatarne će se vlasti obavijestiti u petak, dne 24 o. mj., pa će toga dana moći Vaša Preuzvišenost da službeno saopći takogjer talijanskoj vladi našu demarše u Beogradu. Naš današnji korak učinjen je samo u Berlinu i Rimu s posebnim obzirom na saveznički odnos.“

Molim Vašu Preuzvišenost, da izvolite priopćenje, što je sadržano u ovoj brzojavci, lično uručiti markizu di San Giulianu, a ako to ne bi bilo moguće, njegovu zastupniku.“

Dne 25 jula grof Berchtold javlja žicom gospodinu Mérey-u:

„Danas je amo došao talijanski poklisar, pa je saopćio povodom konflikta izmeguju monarhije i Srbije, da kraljevska talijanska vlada za slučaj, ako bi se konflikt izrgvao u rat, pa doveo makar samo i do provizorne okupacije srpskog teritorija, savi pri-

država, da se posluži pravom na kompenzacije, koje joj pripada na osnovi članka VII. trojno-saveznog ugovora. Kraljevski talijanski poklisar uz to drži, na osnovi netom spomenutog ugovornog članka, da bismo se morali s njom sporazumjeti o eventualnoj okupaciji srpskog zemljišta.

U ostalom namjerava kraljevska talijanska vlada, da će u eventualnom oružanom konfliktu između Austrije-Ugarske i Srbije zauzeti prijateljsko držanje, koje odgovara savezničkim dužnostima.

Dne 26 jula nalaže grof Berchtold gospodinu Mérey-u, neka upozori markiza di San Giuliana, da je vrlo dobro poznato kraljevskoj talijanskoj vladi, da nam nijesu na umu nikakve agresivne tendencije, pa da je to samo čin samoodbrane, ako smo nakon toliko godina strpljivosti odlučili, da eventualno mačem suzbijemo velikosrpsko spletarenje. Pošto je sad na osnovi rezultata sarajevske istrage bjelodano dokazano, da se u Beogradu nijesu začali niti silovitih srestava za postignute svojih ciljeva, pa smo stoga stekli uvjerenje, da je krajnje vrijeme, e sebi pribavimo garancije da će napokon prestati sadašnje nesnosne prilike na našoj jugo-istočnoj granici. Budući da su se iscrpila mirovljubiva srestva, da sklonimo Srbiju na promjenu svojeg držanja, vjerovatno je, da će morati da odluči oružje.

Kad je Italija pred kratko vrijeme bila prisiljena, da u svrhu učvršćivanja svojeg položaja na Sredozemnom moru i zaštite svojih gospodarskih interesa vodi rat, mi smo u savezničkom duhu uspjeh njenog oružja bili radosno pozdravili, te tako najspremnije priznali proširenje sfere talijanske vlasti. Konačno nam je Preuzvišenosti Vašoj primijetiti, da smo mi prema prijateljskom značaju našeg savezničkog odnosa, službeno izjavu vojvode od Avarne, po kojoj bi Italija u slučaju oružanog konflikta između nas i Srbije imala na umu svoje savezničke obveze, uzeli sa zahvalnim zadovoljstvom na znanje.

U telegramu grofa Berchtolda gospodinu pl. Mérey-u od 28 jula veli se: „Kako je ovdje talijanskom poklisaru već saopćeno, teritorijalne stečevine nijesu uopće predmetom naših namjera. Ali ako bismo, unatoč očekivanju, bili prisiljeni preći okupaciju, koja se ne bi imala smatrati prolaznom, to smo spremni za taj slučaj stupiti s Italijom u pregovore o kompenzaciji. S druge strane očekujemo od Italije, da kraljeva neće sprečavati svog saveznika u akcijama, koje su mu od potrebe da poluču svoje ciljeve, te da će čuvati prijatno držanje stavljenom u izgled.“

Dne 29 jula priopćuje gospodin pl. Mérey grofu Berchtoldu odgovor talijanskog ministra izvanjskih posala u pogledu tumačenja članka VII. te zaključuje: „Ovaj odgovor potvrđuje potpuno moj dojam, da je o tješnoj vladi prije svega drugoga stalo do pitanja odštete, da ga ona želi sada forsirati, da se pri tom pozivlje na Njemačku, što više: da predlaže pristilnu notu i da značajno hoće da vodi odnosne pregovore u Beču i Berlinu.“

Dan iza toga javlja gospodin pl. Mérey: „Ministar izvanjskih posala poveo je danas svojevoljno govor o držanju Italije u slučaju evropskog rata. Budući da trojni savez ima čisto defenzivni značaj, a mi smo svojim postupkom naprama Srbiji izazvali evropsku konfliktaciju, i osim toga riješeno se predhodno stavili s ovdješnjom vladom u sporazumu, to Italija nije nikako obvezana, da učestvuje u tom ratu. No time nije rečeno, da Italija, u slučaju nastupa ove eventualnosti, ne bude stavila pitanje, da li njenim interesima bolje odgovara, da se vojnički stavi na našu stranu, ili da oстане neutralna. On lično prijanja više uz prvu alternativu, te je drži vjerovatnijom, predpostavivši, da će interesi Italije na Balkanu ostati pri tom postegjeni, te da mi ne idemo ondje za promjenama, koje bi nam pribavile kakovih prednosti na štetu Italije.“

Grof Berchtold javlja dne 31 jula gospodinu pl. Mérey-u: „U pitanju otštete danas sam dulje vijećao s vojvodom od Avarne, kojom je prilikom postignut potpuni sporazum. Njemački i talijanski poklisar izradili su, na temelju naših pregovora, tekst, koji je vojvodu od Avarne potpuno zadovoljio i koji će se sutra brzojaviti u Rim. Nadam se, da će sada to pitanje biti sporazumno riješeno. Molim, neka Preuzvišenosti Vaša, blažovoljno o tom odmah obavijestiti markiza di San Giuliano, te pridodati, da mi sada sasvim izvjesno računamo — o čemu u ostalom nijesam nikad sumnjao — da će Italija sada svoju savezničku obvezu potpuno i sasvim ispuniti.“

Za vaše lično znanje primjećujem, da smo morali odstupati od teške odgovornosti, koju bismo bili na sebe preuzeli strogo se držeći naše interpretacije članka VII. trojno-saveznog ugovora, zbog eventualnog kasnijeg prisilnog iskorisćenja kompenzacionog prava sa strane Italije.“

Anticipatna plaća.

Dne 1 augusta javlja gospodin pl. Mérey grofu Berchtoldu: Kako mi ministar izvanjskih posala veli, pojavila se danas na ministarskom vijeću težnja, da će Italija u slučaju evropskog rata ostati neutralnom. Tu je bio mjerodavan nazor, da Italija nije obvezana, a da joj nije ni u interesu, da sudjeluje u ratu. Trojni savez čisto je defenzivan, rat je pak po nama izazvan, a da o tom nijesmo prije ovdješnju vladu o našoj akciji obavijestili. Ne možemo se predmnijevati, da će Italija žrtvovati svoju imovinu i krv, te se uz razvoj svoje obale izložiti najvećoj opasnosti, da poluču ratni cilj, koji je njenom interesu posve opriječan, naime promjenu statusa quo na Balkanu u korist — bilo materijalnu, bilo moralnu — Austrije-Ugarske.

U daljnjem toku rasprave primijetio je markiz di San Giuliano među ostalim, da još uvijek nije rečeno — budući da formalni zaključak nije još stvoren — da Italija ne će eventualno kasnije sudjelovati u ratu. Pri tom je opet došlo do govora o kompenzaciji.

Moj je dojam sada, kao i prije, da Italija želi, da joj se za njeno ponašanje u slučaju lokaliziranja rata kao i za slučaj općenitog rata, dađe unaprijed naplata.

Moralna obveza saveznika.

Dne 2 augusta javlja grof Berchtold gospodinu pl. Mérey-u, da je već vojvodi od Avarne naglasio, da joj se prema članku III. trojno-saveznog ugovora nastupio za Italiju casus-foederis. U brzojavci se veli: Za ličnu orijentaciju Preuzvišenosti Vaše dodajem,

da mi je vojvoda od Avarne toplim riječi, a izrazio svoje uvjerenje, da bi Italija, sve da po doslovnom smislu trojno-saveznog ugovora i nebi postojao casus foederis, bila moralno obvezana, da stane na stranu svoje saveznice. On je u tom smislu izvjestio kuća, ali ne zna, da li će se njegovoj riječi dati mjerodavna važnost.

Talijanska izjava neutralnosti.

Grof Berchtold javlja dne 4 augusta gospodinu pl. Mérey-u:

Na temelju cirkularnog brzojava izjavio mi je jučer po nalogu talijanski poklisar, da je talijanska vlada zaključila, da oстане u sadašnjem konfliktu neutralnom.

Ja sam vojvodi od Avarne odgovorio, da u tom ne vidjam prijateljsko držanje Italije, već držanje, koje nije u skladu s trojno-saveznim ugovorom, budući da je Njemačka sada napala Rusiju, a Francuska se priključila Rusiji, tako da je nastupio casus foederis.

Ali osim toga morao sam istaknuti i to, da je ta politika Italije veoma neumjesna, kad se ona u tako važnom, historičkom času dijeli od svojih saveznika.

Od kako savez postoji pružila se sada prva velika prilika, kad bi Italija, ako oстане na strani svojih saveznika, mogla ostvariti dalekosežne svoje aspiracije, kao Tunis, Savoju itd., dok bi sve to otpalo, ako se od saveznika odcijepi. Bojazan pred povećanjem vlasti Austrije-Ugarske na Balkanu, sasvim je neumjesna. Talijanska vlada može znati, da mi za tim ne idemo, već da želimo da samo ono zadržimo, što već imamo. Italija naprotiv imade izgleda da će se proširiti i da će njena vlast porasti. Nije nam ni na kraju pameti, da mijenjamo stogod u odnosu ravnotežja prema Italiji. Ako bi možda takovo shvaćanje u Italiji vladalo, to neka se on, kao poklisar poskrbi, da obori ovakovo sumnjičenje argumentima, što mu ih pruža čitavo naše držanje za tridesetogodišnjeg našeg savezničkog odnosa. Ne ču da mislim, da nas je Markiz di San Giuliano kario zavaravati, kad je u Opatiji opetovano naglasio, da Italija hoće, da Italija želi jaku Austriju-Ugarsku. Ali kako se sada s tom izjavom slaže politika, koja je u zadnjoj liniji naperala protiv održanja monarhije u njenom sadašnjem stanju? To se mora osobito čudnovato osjećati u času, kad se kod nas stao osjećati preokret u prilog Italiji, i neka topla simpatija prema saveznoj kraljevini. Zacijelo nijesu njegovoj pažnji izmakle demonstracije zadnjeg vremena. Ovo povoljnije raspoloženje htjela je i vlada iskoristiti u prilog talijanskom elementu.

Kad sam se još pozvao na lojalnost, koju je Njegovo Veličanstvo naš Premislstvi Cesar posvjedočio u svim krizama od postojanja saveza s Italijom, nije poklisar mogao, a da to i sa svoje strane ne potvrdi. Vojvoda od Avarne rekao mi je konačno, da je zamolio Markiza di San Giuliano za kratki osobni razgovor; ako ministar na to privoli, on bi za nekoliko dana pošao u Rim.

Cadornin „nikada“.

Dne 4 augusta javlja grof Berchtold gospodinu pl. Méreyu:

Na pitanje, upravljeno po ces. i kr. glavaru generalnog štaba na glavaru talijanskog generalnog štaba Cadornu u pogledu izvedbe sjedinjenjā saveznika za slučaj rata, odgovoreno je, kako slijedi: „Konferencije su bespredmetne, jer je ministarsko vijeće zaključilo neutralnost Italije.“

„Laka“ mobilizacija je odredjena. Ako Austrija-Ugarska ne zaposjedne Lovćen i ne poremeti ravnotežje na Jadranu, ne će se Italija „nikada“ okrenuti protiv Austrije-Ugarske.“

Vaša Preuzvišenost vidjet će iz ove izjave, kako se nastavlja „chantage“-politika.

Moralna presija i vojnička prijetnja.

Gospodin pl. Mérey javlja dne 5 augusta grofu Berchtoldu: Bojim se, da će Italija nastojati, da nas prisiljava na nastavak rasprave o pitanju kompenzacija, te da će uz druge kompenzacije staviti zahtjev na odstup Trenta. Italija će prije ili kasnije napustiti neutralnost. Ako će naša vojska imati brz i odlučan uspjeh, to će joj se Italija stavno priključiti i eventualno ublažiti svoje kompenzacione zahtjeve, u protivnom slučaju ona će pokušati, da moralni pritisak pojača vojničkim prijetnjama ili mjerama protiv nas. Kao kretnih dokaza doduše nemam, ali s različitim mi strana dolaze vijesti o sličnim namjerama Italije.

S tim bi se eventualno slagale i aluzije službene štampe na Trent kao kompenzaciju, uskratka izvoza po nama nabavljenog žita i brašna, kao i vijest milanskih listova o dogajajima u Trentu.

† NADVOJVOTKINJA MARIJA.

U subotu umrla je u Badenu N. V. nadvojtovkinja Marija Rainer. Pokojnica bila je kćerka nadvojtovde Karla i nadvojtovkinje Henriete. Rodila se 10 septembra 1825. te je bila najstarija u prejasnom našem vladalačkom domu. Već u ranoj mladosti osobito se zanimala za umjetnost i znanost, a poznajući potpuno pet jezika, marljivo je pratila razvoj svjetske literature i znanosti. Navršivši 27 godinu, udala se za nadvojtovdu Rainera. Uzvisiti supruzi živjeli su u najvećoj ljubavi i u svemu su se slagali. Dirljivo je bilo vidjeti s koliko je ljubavi nadvojtovda Rainer pratio svoju suprugu na njenim pohodima po ubožnicama i sirotištima, te kako je ozbiljno nadvojtovkinja raspravljala sa suprugom o različitim političkim ili drugim pitanjima.

U sretnom su braku doživjeli i 50 obljetnicu svog vjenčanja, pa su njih dvoje prvi članovi Habsburgske kuće, što proslavila zlatni pir. Kada je otrog dvije godine smrt ugrabila ljubljenog joj supruga, teško je od tuge oboljela, i nikako se nije mogla posve oporaviti. Tome se pridružila i teška skleroza koja je dovela do groba. U subotu u 9 sati prije podne ispustila je svoju dobru dušu. Uz pokojnicu su boravili u Badenu Njih. Visosti nadvojtovde Franjo Salator i Karlo Stjepan, nadvojtovkinje Marija Valerija, Marija Terezija i Izabela, dvorske gospogje i dvorjanstvo. Mrtvo je tijelo balzamovano i izloženo u salonu ville. U nedjelju, u večer bilo je posebnim

vozom prevezeno u Beč, a danas prije podne posve tiho sahranjeno u kapucinskoj grobnici, uz sarkofag nadvojtovde Rainera. U četvrtak prije podne služit će se u dvorskoj župnoj crkvi tihe zadušnice.

Politički pregled.

Novi namjesnik Galicije.

Beč, 19. Jutrošnja „Wiener Zeitung“ javlja da je namjesnik Galicije Korytowsky, na svoju molbu riješen službe, a general pjesadije Hermann von Collard imenovan namjesnikom. Novi poglavica zemlje ne spaja sa svojom službom nikakvu vojničku funkciju. Odgovoran je ministarstvu. Novi poglavica pozna jezike zemlje. On će naći osobito u ekonomskom preporodu bogato polje rada.

Četvrti sporazum i balkanske države.

Iz Lugana se javlja: Srbija i Crna Gora dale su razumjeli u Rimu, da neće isprazniti zaposjednute krajeve u Albaniji, dok se albansko pitanje ne bude konačno riješilo u skladu sa srpskim i crnogorskim interesima.

Izvanredni njemački poklisar princ Hohenohe u Sofiji.

Sofija, 19. Izvanredni njemački poklisar princ Hohenohe, na putu u Carigrad, prekojučer je poslao podne bio primljen u audijenciju od kralja i kraljice. Jučer je posjetio ministra predsjednika Rudoslava, a u večer krenuo dalje put Carigrada.

Jedan grčki diplomata o ruskoj vojsci.

„Pester Lloyd“ javlja iz Atene: Zivu je pozornost na sebe svratila izjava dosadašnjeg grčkog poslanika u Petrogradu Dragumisa o Rusiji i držanju Grčke. Ta je izjava tim zanimljivija, što je spomenuti diplomata dosad bio za učestvovanje Grčke u ratu uz entente, i u svoje doba je na Sazonovljevo pozicij odaslao kralju Konstantinu brzojav, u kom je zaključio kralja, da odobri Venizelosome osnove i da dozvoli, da Grčka stupi na stranu entente.

No sada Dragumis izjavljuje, da je promijenio svoje mišljenje i da priznaje, da je neutralno držanje kabineta Gunarisovog ispravno i za Grčku od velike koristi. Osobito su značajna saopćenja Dragumisa o situaciji u Rusiji, koja dobro poznaje, te o ruskoj vojsci. Poslanik je izjavio, da je Rusija na početku rata imala efektivnu vojsku od 4 1/2 milijuna ljudi, od koje je dosad 2 1/2 milijuna stavljeno izvan boja. Ostatak ruske vojske je demoralizovan. Ruska vojska, koja trpi uslijed velike nestašice municije, nalazi se nakon zadnjih pobjeda centralnih vlasti u potpunom razulak. Poslanikove izjave učinile su ovdje duboki utisak.

O tobožnjem sastanku Bugarskog kralja s kraljevima Grčke i Rumunjske.

Sofija, 18. Bugarska Agencija poriče vijesti izvanjskih novina, da predstoji sastanak bugarskog kralja sa kraljevima Grčke i Rumunjske, kao i vijest o uapšenju ili samoubojstvu Genadijeva.

Odgoda otvorenja grčke komore.

Narodni dopisnik „Woss Zig“ javlja iz Atene članovi liječničkog vijeća, koji je liječio kralja Konstantina, pridružili su se mišljenju profesora Krausa i Eselsberga, te su zaključili, da se zdravlje kraljeva ne sniže izložiti političkim uzrujavanjem. Nema dvojbe, da vijesti talijanskih i francuskih listova o sastanku trju kraljeva u Ateni, nijesu ništa drugo, nego izmišljotine, pošto će liječnici kralju svakako zadržati, da na sebe preuzme s takvim posjetima skopćane reprezentacione dužnosti.

Stoga nije sasvim bez temelja vijest „Agence Havas“, da će se otvorenje komore s obzirom na kraljevo zdravlje odgoditi. Doduše ne bi bilo ustavno takvo odgaganje, ali će se sve stranke s obzirom na kraljevo boljeticu u tom sporazumjeti.

Optužba protiv Genadijeva.

Iz Bukarešta se javlja: Optužba protiv Genadijeva ima tri tačke: 1. Genadijev je dusevni pokretac osnove o umorstvu bivseg predsjednika stranke Stambulovaca, pa je uvijek bio u svezi s ubojicom Petrovom. 2. Genadijev je dusevni pokretac atentata u kasinu. On je uručio 10.000 franaka Anastasovu, da ovaj izvede atentat što je kod rasprave pod prisegom potvrdila supruga Anastasova. 3. Genadijev je skovao zavjeru protiv kralja Ferdinanda. To se razabira iz iskaza Genadijeva, koji je priznao pred sudom da je znao za ovu osnovu. — Ako bi se ispostavilo da su istinite ove lake optužbe, raspravit će se Genadijev proces pred ratnim sudom.

Prema vijestima iz Chiassa, proces je Genadijev vrlo neugodno iznenadio rimske političare. „Idea Nazionale“ opominje općenito, da oprezno prima vijesti s Balkana. Novinski su izvještaji ovih zemalja od vjeka pod uticajem njemačkih i austrijskih agenata. Neistinita je takogjer vijest o uapšenju Genadijeva, koja se je ponajprije proširila iz Bukarešta. Bukarešt je poznato omiljeno gajenje njemačko-austrijskih agenata. Zapravo se je protiv Genadijeva povel samoostraga. List zaboravlja, da je „Secolo“ prvi donio vijest o uapšenju Genadijeva.

Turski izvještaj.

Carigrad, 19. Glavni stan javlja 19 juna: Na svim frontama nije se ništa osobito dogodilo. Carigrad, 20. Glavni stan saopćuje dne 18 juna: Kod Arburnu dne 18 juna nije se dogodilo ništa znatno.

Kod Seddil-Bahra u jutro jedan dio neprijateljskih četa napao je neke streljačke opkope našeg lijevog krila. Neprijatelj je namamljen u opkope i ondje uništen. Zaredili smo nekoliko francuskih vojnika. Anatolske baterije žestoko su tukle neprijateljski tabor i pristaništa u Tekeburnu te su prouzročile požar, koji je potrajao po sata, popraćen eksplozijom dožabane.

Carigrad, 19. Engleski ratni brod otvorio je na 16 jula vatru iz mitraljeza proti Dikili na azijskoj obali prema Mitleni. Jedna je osoba poginula. Turska obalna artilerija odgovorila je na vatru, te se ratna luga odalečila. Dan prije ostali ratni engleski brodovi pucali su protiv carinare. U Sarmusak kod Rivali ispucali su nekoliko metaka. Štete su neznatne.

Engleski dreadnought oštećen.

Rim, 19. Prema vijestima „Messaggero“ došlo je na engleskoj nad-dreadnought „Queen Elisabeth“, pri nabijanju topa od 38 cm, do eksplozije. Jedan je dio broda postao neupotrebljivim. Laga je odvedena na popravak u dock.

U Italiji kriju propast krstarice „Giuseppe Garibaldi“.

Lugano, 19. U Italiji nije još javljeno da je potonula krstarica „Giuseppe Garibaldi“.

„Giuseppe Garibaldi“, oklopljena krstarica, duga m. 105, široka 18, tone 73; razmjštaj 7350; konjskih snaga 14.713; topovi 1 od 25.40 cm, 2 po 20.40, 14 po 15.40, 10 po 7.6; porinuta gol. 1899.

Pohvale našoj mornarici.

Berlin, 19. Sve novine ističu s pohvalom najnoviji uspjeh austrijsko-ugarskih podmornica.

Barzilai ministar.

Lugano, 17. Javlja da je zastupnik Barzilai imenovan za ministra bez listice. Talijanska štampa ističe, kako je Barzilai započeo svoju političku karijeru kao krivac veleizdaje. God. 1878, kad mu je bilo 18 godina, odležao je godinu dana u istražnom zatvoru u Trstu.

Rim, 19. Ministar Barzilai izrekao je svojim biračima koji su ga došli pozdraviti ratoborni govor: Italija, reče, neće nikad pristati na mir, ili na jedno primirje s vječitim neprijateljem, dokle ona ne prisvoji sa Trentom obranu Alapa, a sa Trstom slobodu Jadranskoga mora, i dokle u Europi ne bude prevladala sloboda i međunarodna pravda protiv teutonskog egoizma i nametljivosti.

Republikanci i Barzilai.

Lugano, 18. Uprava republikanske stranke javlja, da je Barzilai već otrog tri godine istupio iz stranke, te da njegovo ministarovanje ne tereti republikansku stranku.

DALMATINSKE VIJESTI

Za opremanje posala spljetske općine.

Namjesništvo, dogovorno sa Zem. Odborom, dodijelilo je za opremanje općinskih posala, upravniku općine spljetske c. k. namjesništvom savjetniku u miru dru Franji Madirazzi odbor od četiri lica sa konsultivnim glasom. U odboru su: predsjednik trgovačke i obrtničke komore Petar Katalinić, predsjednik pučke banke dr Eduard Grgić, predsjednik liječničke komore dr Niko Marinković i odvjetnik dr Vicko Nisiteo.

Vojna pripomoć rodbini dobrovoljaca, koji služe u zaštitnom tijelu.

Vojno zapovjedništvo u Mostaru priopćilo je, da je dogovorno sa Ministarstvom rata odredjeno, da imaju pravo na vojnu pripomoć po zakonu 1912 i rodbine momaka, koji dobrovoljno služe u zaštitnom tijelu.

Odlikovanja promicatelja Crvenoga Krsta.

Njegova c. i k. Visost presjajni gospodin Nadvojvoda Franjo Salator, kao zamjenik pokrovitelja Crvenoga Krsta u Monarhiji, ustodžio se u krugu radnosti povjerenom mu od Njegova c. i k. Apostolskoga Veličanstva, da previsokom odlukom od 21. maja 1915, udijeli: brončanu počasnu medalju Crvenoga Krsta kao promicatelja Mariju Cicinu, Luju Kargotiču, Petru Luxardu, Dusanu Tripalu jednogodišnjim dobrovoljcima dalmatinske zemaljske streljačke divizije na konju, Ivanu Sikori vodniku dalmatinske zemaljske streljačke divizije na konju, Pavlu Smrkiniću pomoćniku duhanske režije u Gruzu i Antunu barunu Spielmannu kapetanu dalmatinske zemaljske streljačke divizije na konju.

Upotrebljavanje učenika srednjih škola za obavljanje poljodjelskih radnja.

Ministarstvo za bogoštovlje i nastavu priopćilo je, da je Ministarstvo poljodjelstva potaknulo proširenje već izdanih odredbi na vrhu upotrebljavanja školske mladeži pri obavljanju poljodjelskih radnja, a to u jednu ruku s obzirom na golemu važnost potpunog smirenja ovogodišnje žetve za državu i za narodno gospodarstvo, a u drugu ruku s obzirom na velike poteškoće na koje udara obavljanje žetve zbog nestašice muških radnih snaga. Ministarstvo za bogoštovlje i nastavu pomenulim je opisom naredilo, da se djeca pučkih i građanskih škola još prije izmaka škol. godine 1914-15. upute u značenje ovogodišnje žetve i njihovu pomoć pri tome, te da se mladež tih škola organizuje za pomaganje u gospodarstvu.

Megutim je Ministarstvo za bogoštovlje i nastavu daljim otpisom naredilo, da se o prvašnjem otpisu obavijeste i upraviteljstva srednjih škola, te pozovu da na zgodan način, prama prilikama mjesta i vremena, potaknu učenike svoga zavoda na živo učestvovanje u radnjama oko ovogodišnje žetve. Upraviteljstva srednjih škola odredit će sve što je za takovu suradnju učenika potrebno, primat će dobrovoljne prijave učenika, posredovać kod gospodarskih preduzeća, koja bi se htjela poslužiti učenicima, ustanoviti će unaprijed uvjete, pod kojima bi učenici radili, a dopustit će suragivanje učenika samo onda, ako je posve isključena svaka opasnost za njihovu zdravlje i njihovu čudorednost. Gdje god bude moguće stvar će se urediti tako, da se za stanovito gospodarsko preduzeće ustroj primjerena grupa učenika jednake dobi, koju bi imao nadzirati nastavnik, koji se za to svojevoljno javi.

Lične vijesti.

U subotu 17 o. m. presvijet i prepoštovani gospodin šibenski biskup Luka Pappafava bio je u Kninu, da posjeti N. P. gosp. Namjesnika grofa Attemsa u sjelu gdje se sada privremeno nalazi i koje pripada šibenskoj biskupiji, te da mu prikaže poklon svoga klera.

Presvijetli je biskup zajedno sa N. P. gosp. Namjesnikom posjetio mjesnu novu bolničku stanicu „Crvenog Krsta“, i vrlo je ljubazno pitao pojedine bolesnike o zdravlju i o drugim prilikama njihovim. Poslije ručka na Glavici, gdje je bio gost N. P. gos-

podina N
zatim kre

Gosp
zornik, D
dopust.

La mo

La s

ciato, è

gliere aul

Mem

funto, u

„In

dolorosa

comendat

Spar

un uomo

le belle e

generosità

modestia,

attività

Nato

di marina

l' i. e. r. M

simi viagg

Pol. Ma

svolgersi

l'istruzione

Nel

nautica d

Lussinpic

Sezione n

ispettore

1899 dire

merciale

In q

scuole na

come pure

su opere

fisica, oce

ecc. lasci

nome.

Tanti

destini. N

appresso

mento co

carica ha

suo talent

mente org

scuole e l

un'era di

insegnant

centrale i

benevolo.

Nel l

bile, chiese

a Trieste.

Manteneva

scuole nau

d' insegn

commission

commercia

ošćen.
Messaggero" došlo
Queen Elisabeth",
ksplozije. Jedan je
Lagja je odvedena

ice „Giuseppe

oš javljeno da je
aldi".

oklopljena krsta-
e 73; razmjestaž
1 od 25.40 cm,
prinuta go l. 1899.

arici.

tiću s pohvalom
podmornica.

astupnik Barzilaj
alijanska štampa
u političku ka-
1878, kad mu je
ana u istražnom

ao je svojim bi-
ratoborni govor:
mir, ili na jedno
tiku ona ne pri-
k. Trsim slobodu
no bude prevla-
no protiv teuton-

lai.

ikanske stranke
odne istupio iz
e ne tereti re-

JESTI

ke općine.

Odбором, do-
al, upravniku
u savjetniku u
od četiri lica
u: predsjednik
Katalinić,
Grčić, pred-
Marinković

voljaca, koji
lu.

u priopćilo je,
određeno, da
zakonu 1912 i
že u zaštitnom

oga Krsta.

ospodin Nad-
k pokrovitelja
o se u krugu
i k. Apostol-
lukom od 21

oga Krsta kao
Kargotiću,
ednogodišnjim
streljačke di-
dalmatinske
Pavlu Smr-
Gružu i An-
u dalmatinske

h škola za
dnja.

vu priopćilo
aknuo proši-
vanja školske
dnja, a to u
ost potpunog
za narodno
om na velike
ve zbog ne-
vo za bogo-
naredilo, da
prije iznaka
ovogodišnje
e mladež tih
arstvu.

slje i nast-
vašnjem ot-
kola, te po-
na mjestu i
na živo uče-
tre.

će sve što
primat će
kod gospo-
u učenicima,
i bi učenici
no onda, ako
novo zdrav-
guće stvar
gospodarsko
ika jednake
ji se za to

ovani go-
a bio je u
gropa At-
lazi i koje
aže poklon

P. gosp.
ku stanicu
ko pojedine
njihovim.
N. P. gos-

podina Namjesnika, posjetio je samostan Sv. Ante i
zanim krenuo željeznicom put Sibenika.

Gospodin dvorski savjetnik i pokr. školski nad-
zornik, Dr. Antun Primožić, otputovao je na kratak
dopust.

La morte del consigliere aulico Eugenio Gelicich.

La scorsa settimana, come abbiamo già annun-
ciato, è morto improvvisamente a Vienna il consi-
gliere aulico a riposo-Eugenio Gelicich.

Memore delle benemerite del compianto de-
funto, un suo amico ed ammiratore ci scrive:

„In attesa come la folgore, giunse da Vienna la
dolorosa notizia della morte del consigliere aulico
commendatore Eugenio Gelicich.

Sparisce così dalla scena un' eletta personalità,
un uomo che in sé meravigliosamente riuniva tutte
le belle e prestanti virtù, di cui si può essere ornati,
generosità di cuore, squisatezza di modi, illimitata
modestia, mente acutissima ed indefessa inesauribile
attività.

Nato a Cattaro, assolve nel 1870 l'Accademia
di marina a Fiume, servi quindi come ufficiale nel-
l'i. e. r. Marina da guerra prendendo parte a lunghi-
simi viaggi e lavorando alcuni anni nella specola di
Pola. Ma l'attività sua benefica e feconda dovea
svolgersi nel nobilissimo arringo della scienza e del-
l'istruzione.

Nel 1878 lo vediamo già dirigente la Scuola
nautica di Cattaro, nel 1881 direttore di quella di
Lussinpiccolo, nel 1895 dirigente amministrativo della
Sezione nautica dell'i. e. r. Accademia di Trieste ed
ispettore delle scuole nautiche dell'Austria e nel
1899 direttore effettivo di ambedue le sezioni, com-
merciale e nautica, della suddetta i. e. r. Accademia.

In questo periodo ha luogo la riforma delle
scuole nautiche, che fu tutta sua esclusiva fattura,
come pure a questo periodo appartengono le maggiori
sue opere scientifiche, le quali nei campi della nautica,
fisica, oceanografia, cartografia, astronomia, orologeria
ecc. lasceranno eternamente scolpito l'illustre suo
nome.

Tanti e tali suoi meriti lo portano a più alti
destini. Nel 1901 è addetto al Ministero e l'anno
appresso nominato ispettore centrale per l'insegna-
mento commerciale e nautico in Austria. In tale
carica ha tutta la possibilità di rendere manifesti il
suo talento amministrativo ed il suo spirito eminentemente
organizzatore. Si ampliano, si riformano le
scuole e le Accademie di commercio, si apre per loro
un'era di mai sperato splendore; curatori, direzioni,
insegnanti, tutti trovano nella persona dell'ispettore
centrale il consigliere sicuro, il protettore potente e
benevolo.

Nel 1910, dopo 40 anni di servizio inapprezza-
bile, chiese il pensionamento e si trasferì nuovamente
a Trieste. Ma il suo spirito non conosceva riposo.
Manteneva anche qui le funzioni d'ispettore delle
scuole nautiche e delle scuole commerciali con lingua
d'insegnamento italiana e slovena; era direttore delle
commissioni esaminatrici per candidati al magistero
commerciale con lingua d'insegnamento italiana; era
presidente della società internazionale per il pro-
mouimento dell'insegnamento commerciale e come
tale organizzava ogni anno ora in Anversa, ora a
Barcellona ecc. corsi internazionali estivi di espansi-
one commerciale; si sobbarcava con ardore gio-
vanile a qualunque incarico, per quanto fosse gra-
voso e difficile e nelle questioni commerciali e ma-
rittime, che interessavano queste provincie, non
mancava mai di portare i frutti della sua lunga espe-
rienza e collatura. La morte lo colse dunque sulla
breccia, nel mezzo dei suoi lavori prediletti: egli
muore lasciando in quanti lo ebbero o superiore od
amico o maestro lo stesso sentimento di stima e di
amore, lasciando in tutti il rimpianto che troppo
presto si chiude una vita, che tutta fu un inno di
virtù e di infaticabile, preziosissima attività.

Prinosi za nabavu duhana za dalmatinske vojnika.

Plemenita grofica Teresa Thun došla je na li-
jepu namisao, da u Drnišu skuplja prinose kojima
bi se našim dalmatinskim vojnicima na talijanskom
bojištu nabavi o i poslao duhan. Dosada je skupljeno
već blizu 1400 K. Imena će se darovatelja i prinosi
objaviti kasnije u našem listu.

† Vicko Maroević.

Pišu nam iz Starogagrada dne 12. o. m.
Dne 9. o. m. preminuo je u dubokoj starosti, u
82 godini života, svoga jednog od najodličnijih naših
građana Vicko Maroević, umir. upravitelj amošnje
muške škole. Bio je gojenac svoga strica poznatoga
O. Bonagradije, fraujeva u Hvaru. Učiteljvao je u
Skradinu, u Milni i ovdje. Radi ljepih vrlna svuda
je bio ljubljen i štovan. Godine 1873. bio je imeno-
van c. k. kotarskim školskim nadzornikom u Kotoru.
Tamo je služio 16 godina na opće zadovoljstvo, te
je ostavio najbolju uspomenu. Za svoj rad bio je
odlikovan od Nj. Veličanstva zlatnim krstom za za-
sluge. Jučer mu je bio sjajan sprovod. Učestvovalo
je sve školstvo, sve vlasti i društva i čitavo građan-
stvo. Izrekao mu je nadgrobno slovo nadučitelj Kuni-
čić i sastavio čuvsstvenu epigrafu. Na sprovodu bilo
je zastupano i c. k. kot. Školsko Vijeće. Pokojnik
ostavlja jedina sina Marinka, c. k. sudskog savjetni-
ka u Zadru. Neka bude vječni pokoj odličnom stercu!

Zahvala.

Primamo i rado priopćujemo:
Otkad traje rat, našem se je društvu neodoljivo
nametnula osobita zadaća upogled pripomoci, koju
dijeli u objedina preko pučke kuhinje. Broj siroma-
ha, kojima je ovakova pripomoć potrebna, raste da-
nomice sve više, a hrana, koja za te objede trebue,
redom svejg poskupljuje i ponestaje, da bi se u
dovoljnoj količini moglo imati. Uz to su nam se i
društveni prihodi stali smanjivati. Nastojeći da dosko-
čimo ovim prilikama i poteškoćama, obratili smo se
i preuzvišenomu gosp. Namjesniku, Mariju grofu
Attems-u, prigodom nedavnoga njegova boravka u
Splitu, molbom, da bi nam pri njegovu djelotvornom
radu oko provizije pripomoci omogućujući
nam nabavu oveće zalih živeža uz jeftinu cijenu.
Na 28. prošloga juna gosp. Namjesnik bla.ohotno je
posjetio pučku kuhinju i upoznao rad i potrebe na-
šega društva. I već jučer stize nam vrlo povoljno
riješeno: c. k. Namjesništvo na svoj račun iz drž-
avnih sredstava doznacilo je našem društvu preko „Za-
držnoga Saveza“ za prehranu siromaha i nadničara
slijedeću najpotrebitiju hranu: kukuruznoga brašna

3000 kg, krumpira 1000 kg, ječma 1000 kg, sočiva
500 kg.

Na plemenitoj i spremnoj zauzetosti, kojom je
pružena izdašna pomoć siromašnima slijevima u Splitu,
časti se odbor našega društva izraziti i ovim pu-
tem Preuzv. gosp. Namjesniku svojoj najtopliju i pre-
duboku harnost. — Split, 12. jula 1915.
Odbor društva „Charitas“.

Prenosne bolesti u Dalmaciji.

Prijavljeni slučajevi prenosnih bolesti u sedmici
od 4. jula do 10. jula 1915.

Bolest	Pol kotar	Općina	Broj	
			oboljelih	umrlih
Epid. ukoče- nost sije Skrlet	Kotor Imotski Knin	Ereznovi Imotski	1	1
		Drniš	12	
		Knin	6	1
Srdobolja	Dubrovnik Korčula	Dubrovnik Jajina	2	
		Ereznovi	1	
Trbušni tif	Kotor Sibenik	Sibenik	9	
		Trogir	27	3
"	Korčula Kotor	Blato	7	
		Ereznovi	2	
		Sibenik	1	
"	Sibenik	Sibenik	7	
		Split	1	
"	Sibenik	Split	1	
		Trogir	2	

RODOLJUBI! Sjetite se oskudnih po-
rodica vojnika, koji
su pozvani pod oružje!
Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu
kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Kninu.

RAZLIČITE VIJESTI

Službena papina razglednica.

Sveti Otac Papa Benedikt XV. udostojio se je
namijeniti jednu svoju sliku udovikom i sirotinjskom
pripomoćnom fondu cjelokupne oružane sile, koji je
zajedno sa ratnim pomoćnim uredom c. k. Ministarstva
unutrašnjih posla, priredio prava toj slici naročita raz-
glednicu na korist tog fonda i zvaničnog ratnog sta-
ranja. Prodajna je cijena 20 para komad.

Ufficio di soccorso. — Apparat moschicidi e distintivi di esonero dal saluto.

L'Ufficio di soccorso del Ministero dell'interno
mette in vendita il „pigliamosche“ sistema Schwapp
— piramidi di cartone a doppia incollatura, lunghe
1 metro e larghe 4 cm. e mezzo, chiuse prima del-
l'uso in una busta recante lo stemma della Provvi-
denza ufficiale in tempo di guerra. Nell'accogliere
questi pigliamosche fra gli articoli ufficiali si è par-
titi dal pensiero dell'utile non irrilevante che ne
viene ai tre rami di provvidenza durante la guerra
e anche dal concetto che la merce domestica è pe-
ricolosa quale veicolo di infezioni e la sua distri-
buzione torna quindi utile alla salute pubblica.

Il pigliamosche si vende a 10 cent; rivenditori
ricevono il migliaio per 51-64 corone secondo la
commissione. Le ordinazioni si fanno alla Centrale
tecnica dell'Ufficio di soccorso (Vienna, I. Hoher
Markt 5).

Da lungo tempo nei circoli signorili di Vienna
si agita l'idea di sostituire il saluto militare all'uso
di levare il cappello in atto di saluto. Da quei cir-
coli è partita l'idea di mettere in vendita, a beneficio
dei fondi di soccorso in guerra un distintivo che dà
diritto di limitarsi al saluto militare.

Il distintivo reca su fondo oro un cappello nero
con una mano che saluta. Sull'orlo nero si legge la
scrittura: „Esonero ufficiali dal saluto“. Si porta sul
nastro del cappello, come spilla o all'occhiello e si
acquista per 2 cor. al suddetto indirizzo o in altri
luoghi di vendita degli articoli ufficiali.

Telegrammi Uredništva.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Izveštaji austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 20. Službeno se javlja:

„20. jula 1915.“

Rusko bojište.

Izmegu Visle i Buga pomakose se savez-
ne vojske, goneći neprijatelja, dalje, preko bo-
jišta posljednjih dana. Kod četa feldmarsallaut-
nanta Arza, koje su osobito učestvovala u po-
bjedama, narastao je broj zarobljenika na 50
časnika i 3500 ljudi. I kod Sokala zarobiše
naše čete preko 3000 neprijatelja. Zapadno
Visle slomiše savezne čete poslije junačke bor-
be ruski otpor na Ilzanki. Južno i zapadno Ra-
doma imagjahu austroug. pukovnije teške bor-
be. Sedmogradska pješadija uze na juris mjesto
Kostrzyn. Jutros naše čete zauzeše Radom.

U istočnoj se Galiciji položaj nije promi-
jenio. Na granici Bukovine i Besarabije rasprše-
na je nenadnim napadajem jedna ruska brigada.

Talijansko bojište.

U Gorickoj traje bitka. Talijanski nasrtaji,
koji se sada navraćaju velikom žestinom i na
gorički mostobran, nijesu jučer i noćas imali
nikakva uspjeha. Poslije nego je neprijatelj
žestoko pucao na utvrde do podne, navalele
su pijane čete 11. pješacke divizije. U odsjeku
Podgore neprijatelj je na nekoliko mjesta pro-
valio u naša zakloništa, ali je opet iz njih iz-
bačen. Kada je ponovno pripravo paljbom iz

topova navalu, slijedio je u 4 sata popodne
drugi nasrtaj, koji je u 8 sati u večer bio od-
bijen. Oko ruba zaravanka Doberdob bori se i
dalje ogorčeno. Jučer popodne odbilo je hrabro
ugarsko domobranstvo žestokim napadaj na svo-
je pozicije kod Zdravčine. Tu se slomiše i
druga tri napadaja Talijana brojnim četama. Isto
se tako izjaloviše svi nasrtaji jugozapadno ruba
zaravanka kod Polače, Rudipolja i Vermača,
te napadaji na brdo Košič (sjeverno Tržiča).
Neprijatelj, koji je protjeran natrag u svoja
skrovišta, pretrpio je svuda teške gubitke. Na
srednoj Soči, u kraju Krna i na koruskoj gra-
nici traju bojevi. U kraju južno Krna odbismo
2 žestoka nasrtaja Alpina. U okršajima oko
Kreuzberga, o kojima je već bilo javljeno, iz-
gubiše Talijani preko 200 mrtvih i dvaput toli-
ko ranjenih; mi naprotiv izgubismo usve 42
momka. Poziciju južno Schluderbacha preosvo-
jismo. Izjalovio se je ponovni napad slabih
talijanskih sila na Col di Lana poput svih do-
sadašnjih.

Zamjenik poglavice generalnog štaba
v. Höfer podmaršal.

Izveštaji njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN, 20. Wolff Bureau javlja.

Veliki glavni stan, 20. jula.

Zapadno bojište.

Izjalovio se je engleski napadaj s obiju
strana ceste Hooge-Ypres. Napadaji ručnim gra-
natama kod Soucheza takogjer su odbiti, pa i
francuski nasrtaj na naše pozicije kod Fricourta.

Istočno bojište.

U Kurlandskoj potisnuti su Rusi kod
Grosschardena, istočno Tuckuma, kod Grün-
dorfa i Usingena. Istočno Kurschanyja povlači
se neprijatelj pred našim navalama sjeverno
Ivangoroda; njemačke se čete dočepaše po-
zicija sjeverno sastava potoka Skroda i Pisse, do-
gjoše sjeverno Szkwa do ušća Narewa, te za-
posjedoše na sjeverozapadnoj obali rijeke stal-
ne utvrde Ostrolenke. Južno Visle uznapredova-
vaše naše čete do pozicija Blonie-Grojec. U
borbama sa zalaznicama izgubiše Rusi 560 za-
robljenika i 2 mitraljeze. Njemačko domobran-
stvo i pričuvne čete generala-pukovnika Woyr-
scha izbacise neprijatelja posve iz položaja na
Ilzanki. Svi protunapadaji ruskih pojačanja,
koja su na brzu ruku okupljena, bijahu odbiti.
Zarobljeno je preko 5000 Rusa. Njemačke čete
gone uzastopce poraženog neprijatelja. Konja-
ništvo je već doseglo željezničku prugu Radow-
Ivangorod. Izmeguju gornje Visle i Buga goni-
mo neprijatelja, koji uzmiče.

Vrhovna uprava vojske.

Amerika i Engleska.

LONDON, 20. Reuter donosi ovu vijest
„Timesa“ iz New-Yorka. Savezne su države
poslale Vel. Britaniji notu, u kojoj zahtijevaju,
da se prava američkih državljana priznaju po
megjunarodnom pravu, te da se ne smiju kr-
njiti britskim kabinetским ukazima i sličnim
odredbama. Savezne se države ustručavaju da
priznaju presude „Pljenidbenih sudova“, kada
su u protivnosti s megjunarodnim pravom.

Ministarska kriza u Grčkoj.

ATINA, 20. Službeni list javlja demisiju
ministra vanjskih poslova Zographosa. Ministar
će predsjednik Gunaris preuzeti privremeno
lisnicu. Ujedno se objavljuje odgoda otvorenja
Komore na 16 augusta po novom koledaru.

Telegrammi della Redazione.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

I bollettini dello stato maggiore generale austro-ungarico.

VIENNA, 20. Si comunica ufficialmente,

„20. luglio 1915.“

Teatro della guerra russo.

Fra la Vistola ed il Bug, le armate alleate,
inseguendo il nemico ripiegante, si sono spinte
avanti oltre il campo di battaglia degli ultimi
giorni. Presso le truppe del tenente maresciallo
Arz, che parteciparono in modo eminente al suc-
cesso, il numero dei prigionieri fatti è salito a
50 ufficiali e 3500 uomini. Anche presso Sokal
le nostre truppe fecero oltre 3000 prigionieri.
Ad ovest della Vistola, i nostri alleati hanno
spezzato in eroiche lotte la resistenza russa sul-
l'Ilzanka. A sud e a ovest di Radom vi furono
violenti combattimenti di reggimenti austro-un-
garici. La fanteria transilvana prese d'assalto la
località Kostrzyn. Radom fu questa mattina oc-
cupata dalle nostre truppe. Nella Galizia orien-
tale la situazione è inalterata. Sul confine fra la
Bucovina e la Bessarabia fu sgominata di sor-
presa una brigata russa.

Teatro della guerra italiano.

La battaglia nel Goriziano continua. Gli at-
tacchi italiani, che ora furono mossi con grande
violenza anche contro la testata del ponte di
Gorizia, e nella giornata di ieri e nella

notte successiva non ebbero alcun successo. Do-
po un forte cannoneggiamento della testata del
ponte da parte dell'artiglieria nemica, durato
fino a mezzogiorno, l'undecima divisione di
fanteria italiana passò all'assalto con le truppe
briache. Verso il settore di Podgora il nemico
penetrò qua e là nei nostri ripari, ne fu però
di nuovo cacciato. Dopo una nuova prepara-
zione di fuoco d'artiglieria, seguì alle ore 4 p.m.
un secondo attacco, che alle ore 8 della sera fu
parimenti respinto. Intorno all'orlo dell'altipia-
no di Doberdo si continuò a combattere accan-
tamente. Ieri nel pomeriggio la valorosa mili-
zia ungherese respinse un forte attacco contro
le sue posizioni presso Sdraussina. Qui crolla-
rono anche tre ulteriori attacchi in massa degli
Italiani. Fallirono parimenti tutte le punte mos-
se contro l'orlo dell'altipiano a sud-ovest di Po-
lazzo, Redipuglia e Vermegliano, nonché l'at-
tacco al monte Cosich, a nord di Monfalcone.
Il nemico, che si ritirava in fuga nei propri ri-
pari, subì da per tutto gravi perdite. Continua-
no combattimenti di artiglieria sull'Isongo me-
dio, nella regione del Krn ed ai confini della
Carinzia. Nella zona a sud del Krn furono ri-
battuti due violenti attacchi degli Alpini. Nei
combattimenti già ricordati nella regione del
Kreuzberg, gli Italiani ebbero oltre 200 morti e
circa il doppio di feriti. Le nostre perdite com-
plesive in quella regione ascendono invece a
42 uomini. La posizione a sud di Schluderbach
venne riguadagnata dalle nostre truppe. Un nuo-
vo attacco di più deboli forze italiane al Col
di Lana fallì come tutti gli attacchi precedenti.

Il sostituto capo dello stato maggiore generale
von Höfer tenente maresciallo.

I bollettini del grande quartiere generale germanico.

BERLINO, 20. Il Wolff Bureau comunica:

Grande quartiere generale, 20. luglio.

Teatro occidentale della guerra.

L'attacco inglese da ambo le parti della
strada Hooge-Ypern fallì. Gli attacchi con gran-
nate a mano presso Souchez furono ribattuti,
parimenti la punta francese contro la nostra po-
sizione presso Fricourt.

Teatro orientale della guerra.

Nella Curlandia i Russi presso Grosschmar-
den ad est di Tuckum presso Gröndorf-Usingena
furono respinti indietro. Ad est di Kurschany il
nemico, di fronte al nostro attacco, ripiegò a
nord di Ivangorod. Le truppe germaniche s'im-
possessarono delle posizioni a nord della con-
fuenza della Skroda e del Pisseck e raggiun-
sero a nord di Szkwa lo sbocco del Narew, oc-
cuparono le fortificazioni fisse di Ostrolenka si-
te alla riva nord-ovest del fiume. A sud della
Vistola le nostre truppe penetrarono fino alla
posizione Blonie-Grojec. I Russi perdettero qui
in combattimenti di retroguardia 560 prigionieri
e 2 mitragliatrici. La Landwehr germanica e le
truppe di riserva del colonnello generale Woyrsch
cacciarono completamente il nemico dalla po-
sizione di Ilzanka.

Tutte le contropunte delle riserve russe,
condotte con la massima fretta furono ribattute.
Furono fatti oltre 5000 prigionieri. Le truppe
germaniche incalzano il nemico battuto. La
cavalleria raggiunse già la ferrovia Radow-
Ivangorod. Fra la Vistola superiore ed il Bug
inseguiamo il nemico che batte in ritirata.

La suprema direzione dell'esercito.

**PATRIOTTI, ricordatevi
delle famiglie**
bisognose del militi richiamati! — Le obla-
zioni sono da dirigersi: **All'ufficio di soe-
corso di guerra presso l'i. r. Luogo
tenenza (Dipartimento I.) in DRNIS.**

P. KASANDRIĆ odgovorni urednik

Tiskarnica Josipa Ferrari.

Crveni Krst - Croce Rossa

Prilozi za Crveni Krst.

Slijedi Studenti: Andrijana Bilić Matina Stipić
0:60 — Matija Marijanović Mišina 0:20 — Vuković
Marija Iljina 0:20 — Jela Prka Ivanova 1 — Mara
Turkes Nikolina 1 — Anica Marijanović Mišina 0:20
— Maras Tomica pok. Ilje 0:20 — Ivan Udiljak An-
tin 1 — Marko Babić pok. Jakova 0:40 — Juko Jur-
čević pok. Ilje 1 — Nikola Udovičić Zet 1 — Jakov
Udovičić pok. Stipana 1 — Jakov Udovičić p. Jure 3
Ivan Šiško Antin 1 — Misa Jurčević Ivanov 0:40
— Anica Jurčević Antina 0:60 — Mara Cikojević Iva-
nova 0:20 — Mara Cikojević Stipanova 0:10 — Ivan
Cikojević Ivanov 0:10 — Joso Dajmović Marijanov 1 —
Vrano Bilić Nosić pok. Cvitka 1 — Mara Vuković
pok. Filipa 1 — Marko Bekavac pok. Josipa 1 —
Nikola Bilić Jelić pok. Nikole 2 — Jukica Udiljak pok.
Ivana 1 — Ivan Mestrovic pok. Ante 1 — Toma
Bilić Čovo pok. Ilje 3 — Damjan Udovičić Jakovljević
3 — Jozo Dumović pok. Nikole 1 — Mara Udiljak
Matina 0:20 — Toka Udiljak Matina 0:20 — Lucka
Udiljak pok. Nikole 1 — Luceta Udiljak Jukićina 1 —
Milica Udiljak Ivanova 1 — Cica Udiljak Anteljina
1 — Andja Udiljak Čukina 0:40 — Marijan Udiljak pok.
Jure 1 — Ljuba Udiljak Jurina 0:20 — Pilo Udiljak
Petrov 0:40 — Pilo Udiljak Mišin 0:20 — Marija

Udijak Marijanova 0:20 — Milica Udijak Marijanova 0:20 — Mara Udijak Kelanova 1 — Matija Udijak Antina 0:30 — Matija Udijak Jurina 0:20 — Iva Udijak Ivarova 1 — Ivan Udijak Ivanov 0:40 — Jakovica Udijak Ivanova kotarac 0:20 — Ruža Udijak Ivanova 0:40 — Matija Udijak Matkova 0:20 — Ante Udijak Kelonov 1 — Marija Udijak Joskova 0:20 — Babić Jakov Božin 1 — Iva Babić Jozinova 0:40 — Sipan Bobić Jakovljević 0:20 — Ivan Udijak Matin 1 — Matko Udijak Matin 1 — Seka Udijak Adimova 0:40 — Matija Udijak Ivanova 0:20 — Migevića Udijak Matkova 0:40 — Babić Ruža Jakovljević 0:20 — Babić Iva udova pok. Muslina 0:40 — Anica Kaš. Bilenova 1 — Matija Udijak Kostina 1 — Bože Udijak pok. Tome 1 — Mara Udijak Božina 0:20 — Anta Sakić Bajin 1 — Mara Batnić pok. Miše 1 — Marija Udijak Jerkić 4 — Joso Bilić pok. Joke 50 — Mate Bilić pok. Miše (Stipić) 2 — Mestrović Stipan 2 — Batale Jamer 1 — Vladimir Guš. Pavlinović 1 — Ilija Vuković 1 — Udijak Dragomir 1:20 — Dedo Sakić 0:80 — Ante Prka pok. Jakova 3 — Bilić Frano Mišin 2 — Bože Bilić Jurin 1 — Ivan Marjanović 1 — Kostić Nikola 1 — Frano Bilić Nosić 2 — Bilić Kovačević Ivan 1 — Ivan Bilić pok. Ante 1 — Rafa Bilić Mišin 1 — Pere Babić 0:40 — Petar Bilić Paškić 1 — Kiko Udijak 10 — Marjan Sakić 1 — Mijo Bekavac 2 — Nikola Bilić Kovačević 1 — Mate Bilić Soldatić 0:40 — Ilija Bilić Joskin 1 — Rade Cikojević 1 — Marija Jurčević Ivanova 1 — Petar Jurčević pok. Martina 1 — Ante Sakić pok. Mate 1 — Jure Udijak pok. Cvitka 1 — Jakov Jurčević pok. Mate 1 — Juko Sakić Josipov 1 — Mate Jurčević Marijanov 3 — Ivan Jurčević pok. Nikole 1 — Grgo Jurčević pok. Ivana 2 — Bilić Jure pok. Tome 1 — Marjan Čorbić pok. Stipana 1 — Nikola Stanić

1 — Ante Bilić Ruato 2 — Ilija Bilić pok. Joke 1:20 — Juko Bilić pok. Ivana 2 — Bože Bilić pok. Ili 1 — Bilić Mara žena Hije — Anica Bilić žena Petrova 1 — Pilipa Stipović Petrova 0:20 — Brekalo Ivan pok. Joke 1:60 — Kotarac Jakov Stipanov 0:40 — Jović Nikola pok. Jakova 0:30 — Lozić Mirko Ivanov 0:40 — Cvitko Stipović pok. Mate 0:40 — Petar Stipović pok. Mate 1 — Mate Budić Ilijin 1 — Mara Stipović žena Martina 1 — Stipan Stipović Ivanov 0:40 — Anica Stipović Tomina 0:40 — Babić Iva pok. Nikole 1 — Ante Jurčević Nikolin 1 — Pilipa ud. Stipović p. Nikole 1 — Anica Stipović žena Ivanova 1 — Kostić Mara p. Ivana 0:50 — Andja Jeličić Vranjkosa 1 — Nikola Bilić Erić pok. Bože 1 — Nikola Udijak pok. Tome 1 — Ivan Bilić pok. Pere 2 — Iva Bilić Ivanova 1 — Ivan Bilić Luno 2 — Nikola Cikojević pok. Ante 0:40 — Bože Skuhjević 1 — Ivan Bilić Nosić pok. Josipa 1 — Antuka Bilić Joskin 1 — Martinović Ivan 1 — Vlade Bilić Perin 1 — Mirko Babić 0:40 — Stipan Jurčević Jovičin 1 — Mirko Udovičić 1 — Marjan Depić 1 — Kata Bekavac Ivanova 0:30 — Mirko Vuković 0:40 — Sakić Ivan pok. Ivana 1 — Dana Sakić 2 — Marko Bilić Josin 1 — Pere Bilić Preiničić 2 — Bilić Mestruša Ivanova 0:20 — Zorka Bilić Antina 0:20 — Matija Bilić žena Stipanova 1 — Iva Bilić žena Pilipa 1 — Mate Bilić pok. Joka 10 — Joko Bilić Soldatić 1 — Petar Bilić Matin 1 — Mate Bilić Mišin 1 — Petar Kostić pok. Josipa 0:20 — Udijak Milan Bile 1 — Luka Babić Perdić 1 — Toma Bilić Paškić 1 — Batalić Mate 0:40 — Ivan Bilić 0:20 — Mate Bilić pok. Ante 0:20 — Ruže Duranović 0:20 — Iva Sakić 0:20 — Juko Babić 1 — Iva Tadić 0:50 — Miše Batalić 1 — Marjan Bilić 1 — Ivan Milardović 0:20 — Mate Udovičić pok. Petra 2

- Jakov Mažanović p. Ivana 1 — Milica Vuković p. Ivana 0:20 — Mate Sakić 0:40 — Mate Barbarus 1 — Rudolf Trojan 1 — Mara Bilić Manjšina 0:20 — Matija Sablić 0:20 — Mate Gutić 1 — Petar Udovičić Nikolin 2 — Iva Jurčević 0:20 — Iva Bilić Jukina 1 — Ljuba Bilić Pincina 1 — Andja Udovičić žena Tuljina 1 — Tonica Maras žena Antina 1 — Batalić Anica pok. Ivana 1 — Udijak Milica žena Milana 0:60 — Nikola Cikojević Zigara kr. 1 — Bože Trogrlić pok. Jure kr. 1 — Martinović Ivan 0:20 — Jakov Cikojević Grše kruna 1 — Nikola Cikojević Misić 0:50 — Trogrlić Mate pok. Mije 1 — Trogrlić Pila Nikolina 0:20 — Marija Trogrlić žena Jukina 1 — Manda Bilić Erić žena Ivanova 0:40 — Iva Trogrlić 0:20 — Ilij. Bilić Erić pok. Bože 1 — Trogrlić ud. pok. Grg. 1 — Cikojević Marta 0:10 — Cikojević Iva pok. Ivana 0:20 — Cikojević Iva Ivanova 0:20 — Tomica Dujmović 0:20 — Ivan Sakić Pudjina 2 — Mate Sakić Karajko 4 — Ivan Sakić Role 1 — Ante Sakić Janjak 2 — Mate Sakić Zoljić 1 — Iva Sakić Bajina 1 — Lucija Sakić Matina 0:30 — Mara Sakić žena Antina 0:20 — Anica Sakić žena Grgina 0:20 — Jakov Sakić pok. Pilipa 1 — Kaia Sakić žena Jokina 1 — Marija Sakić žena Ante 0:20 — Cikojević Mate pok. Ivana 1 — Jakovica Sakić žena Stipanova (rečine) — Anica Sakić žena Jukina (prsten) — Sakić Kaja 1 — Sakić Marija 0:20 — Cikojević Mate pok. Ivana 1 — Udovičić Mate Marjanov 1 — Pere Batalić 1 — Josip Jurčević 1 — Bilić Ante Ivanov 1 — Anica Udijak 1 — Marija Jurčević žena Jakiše 1 — Nikola Vuković glavar 4 — Dujmović Nikola pok. Tome 3 — Dujmović Marjan pok. Marka 2 — Dujmović Bože pok. Jozipa 1 — Bilić Preić Marjan pok. Jozipa 10 — Bilić Preić Pilipa žena Antina 3 — Bilić Preić Milica

žena Matina 2 — Bilić Preić Ivan pok. Mate 1 — Batinić Nikola pok. Mije 6 — Batinić Marija ž. Mate 1 — Batinić Kata ž. Ante (srebro) utržak 1:70 — Banić Stipan p. Martina 1 — Batinić Mustapuš 0:60 — Subašić Mate pok. Tome 5 — Subašić Ilija pok. Petra 2 — Subašić Petar pok. Ante 1 — Stipan Jelić 1 — Ivan Vužjić 1 — Čorbić Ivan Matin 1 — Čorbić Mate pok. Ivana 1 — Vudiljak Vicko Mijin 1 — Vudiljak Jukica 2 — Vudiljak Mate Jurin 1 — Vuković Fabijan 1 — Vuković Ivan pok. Pilipa 1 — Marjanović Ante pok. Mate 2 — Mestrović Jakov pok. Marka 1 — Mestrović Kosa ž. Mate 1 — Mestrović Žižić Matija 1 — Mestrović Olanuša 0:40 — Mestrović Centuša 1 — Mestrović Olanuša 0:30 — Mestrović Pažić žena Matina 0:60 — Mestrović Ivan pok. Jakova 0:40 — Maras Mara ž. p. Mate 0:20 — Nasić Bože pok. Mate 0:20 — Nasić Dara ž. Mate 0:50 — Batinić Jela 0:40 — Bilić Dragunusa žena Matina 1 — Bilić Dragunusa žena Antina 0:40 — Kovačević Kraluša 0:50 — Kovačević Ričička 1 — Kovačević David 1 — Cikojević Nikola pok. Ivana 1 — Cikojević Jakov Stipanov 1 — Nasić Matija Marjanova 1 — Luka Perdić 1 — Babić Marjan pok. Nikole 1 — Babić Iva žena Ivana 0:40 — Babić Tadić Marija 0:40 — Zet Udovičić 2 — Niko Grgasić 1 — Bilan Sakić 1 — Mara Bilić čer. Čane 0:50 — Matko Čorkić 1 — Kelan Dupić 2 — Turčin Barač 1 — Mate Paškić 1 — Antun Vranić 2 — Petar Dupić 0:40 — Bilić Jakovica iz Dvarina 2 — Marjanović Mujša 1 — Marjanović Ante pok. Mate 2 — Ruskopalje Jaz. pok. Petra 2 — Bekavac Matija žena Petra 1 — Bekavac Ričička 3 — Bekavac Prajuša 0:40 — Bekavac Ivan Petrov 1 — Gjalto Jurčević 1.

(Sljedi Studenci).

Ja uvrstbu Oglasa u zadnju stranicu valja se obratiti Tiskarni Josipa Ferrari u Drnišu. — Per l'inserzione degli Avvisi nell'ultima pagina rivolgersi alla Tipografia Giuseppe Ferrari in Drniš.

God.

Objavljeno

Oglasnik

N

Pro

naša m... svladala... snagu... nara slo... je odva... kudikan... sveto sv... narhije... junaka... laznu sl... nas je r... neprijate... krinku... može b... uz nas... jatelj, p... crpimo... nastojan... razbiše... stvu tali...

Kac

niku, di... svi naro... ziru i m... neutaživ... telja, k... vio, sam... duboko... natjecah... jedni po... se, uz t... vojnika... bolja su... Emanuel... naša se... Tegettho... naša m... obale Ita... razbijač... juna bi... talijanska... pedni br... 10.400 t... mendana... b a l d i... talijanske... kakovjeh... našta n... moradoš... zadojena... oštećen... potopljen... pool... Ponosno... ove mor... koja je... thoffa u...

GOSP

Da s... koje smje... Bukovine... vijeća koc... da vijeća... izraguje... na jednos... ganizacija... od pokraj... sjednika... najviše u... Radi prov... novati se... nove odb... odregjen... djelovanja

PREDST

NOG P

Pod

Krakovu

skom vijeć

Predst

avlja list

j